

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до проєкту наказу Міністерства юстиції України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України
«Про встановлення вимог до технічних засобів, процесів їх створення, використання та функціонування у складі інформаційно-телекомунікаційних систем під час надання електронних довірчих послуг»**

Мета: забезпечення інтероперабельності та технологічної нейтральності національних технічних рішень, що використовуються під час надання електронних довірчих послуг, а також недопущення їх дискримінації

1. Підстава розроблення проєкту акта

Проєкт наказу Міністерства юстиції України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України «Про встановлення вимог до технічних засобів, процесів їх створення, використання та функціонування у складі інформаційно-телекомунікаційних систем під час надання електронних довірчих послуг» (далі – проєкт Наказу) розроблено відповідно до частини другої статті 7, частини другої статті 8, пункту 8 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про електронні довірчі послуги», абзацу другого пункту 73 вимог у сфері електронних довірчих послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2018 року № 992.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

05 жовтня 2017 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про електронні довірчі послуги», який набрав чинності 07 листопада 2018 року.

Зазначений Закон розроблено з метою реформування законодавства у сфері електронного цифрового підпису шляхом розбудови єдиного простору довіри на основі системи електронних довірчих послуг, визнання в Україні електронних довірчих послуг, які надаються іноземними надавачами електронних довірчих послуг, що забезпечить активний розвиток транскордонного співробітництва та інтеграцію України у світовий електронний інформаційний простір.

У зв'язку з набранням чинності Законом України «Про електронні довірчі послуги» втратив чинність Закон України «Про електронний цифровий підпис».

Разом з тим відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис» з метою створення умов технологічної сумісності програмно-технічних комплексів акредитованих центрів сертифікації ключів та надійних засобів електронного цифрового підпису Міністерством юстиції України, Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України було видано накази:

від 20 серпня 2012 року № 1236/5/453 «Про затвердження вимог до форматів, структури та протоколів, що реалізуються у надійних засобах електронного цифрового підпису», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 20 серпня 2012 року за № 1398/21710;

від 27 грудня 2013 року № 2782/5/689 «Про затвердження вимог до алгоритмів, форматів та інтерфейсів, що реалізуються у засобах шифрування та надійних засобах електронного цифрового підпису», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2013 року за № 2227/24759.

Водночас пунктом 8 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про електронні довірчі послуги» передбачено Кабінету Міністрів України протягом року з дня набрання чинності цим Законом: привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; прийняти нормативно-правові акти, передбачені цим Законом; забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

Так, відповідно до статей 13, 18 – 21, 23, 26 – 28, 33 Закону України «Про електронні довірчі послуги» прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2018 року № 992 «Про затвердження вимог у сфері електронних довірчих послуг та Порядку перевірки дотримання вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг».

Згідно з пунктом 73 вимог у сфері електронних довірчих послуг, затверджених зазначеною постановою Кабінету Міністрів України, кваліфікований надавач електронних довірчих послуг має право самостійно обирати, які саме стандарти, зазначені у переліку, що додається, будуть ним застосовуватися під час надання кваліфікованих електронних довірчих послуг. З метою забезпечення інтероперабельності та технологічної нейтральності національних технічних рішень, а також недопущення їх дискримінації Міністерство юстиції України разом з Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України встановлюють вимоги до технічних засобів, процесів їх створення, використання та функціонування у складі інформаційно-телекомунікаційних систем під час надання кваліфікованих електронних довірчих послуг.

Крім того, до вимог у сфері електронних довірчих послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2018 року № 992, додається Перелік стандартів, що застосовуються кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг під час надання кваліфікованих електронних довірчих послуг

З огляду на зазначене проект Наказу підготовлено у зв'язку з необхідністю унормування застосування кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг стандартів під час надання кваліфікованих електронних довірчих послуг з метою забезпечення інтероперабельності та технологічної нейтральності національних технічних рішень, а також недопущення їх дискримінації.

3. Суть проєкту акта

Проєктом Наказу пропонується унормувати застосування кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг стандартів під час надання кваліфікованих електронних довірчих послуг, а також визнати такими, що втратили чинність накази Міністерства юстиції України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України:

від 20 серпня 2012 року № 1236/5/453 «Про затвердження вимог до форматів, структури та протоколів, що реалізуються у надійних засобах електронного цифрового підпису», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 20 серпня 2012 року за № 1398/21710;

від 27 грудня 2013 року № 2782/5/689 «Про затвердження вимог до алгоритмів, форматів та інтерфейсів, що реалізуються у засобах шифрування та надійних засобах електронного цифрового підпису», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2013 року за № 2227/24759.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діє Закон України «Про електронні довірчі послуги».

4¹. Відповідність засадам реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку

Проєкт Наказу відповідає засадам реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2019 року № 56 «Деякі питання цифрового розвитку».

Проєкт Наказу стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку.

Проєкт Наказу потребує проведення цифрової експертизи Державним агентством з питань електронного урядування України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Виходячи з проведеної фінансово-економічної оцінки, реалізація проєкту Наказу потребуватиме додаткових фінансових витрат з державного бюджету у зв'язку з необхідністю:

проведення модернізації апаратних, апаратно-програмних пристроїв чи програмного забезпечення, що входять до складу програмно-технічних комплексів, які використовуються під час надання кваліфікованих електронних

довірчих послуг центральними засвідчувальним органом, кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг державної форми власності;

проходження додаткової державної експертизи комплексних систем захисту інформації або процедури оцінки відповідності інформаційно-телекомунікаційних систем центрального засвідчувального органу, кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг державної форми власності;

створення на офіційному вебсайті центрального засвідчувального органу тестового середовища (портал розробника та тестувальника) для оцінки внутрішньої та транскордонної технологічної сумісності технічних засобів, які підпадають під вимоги проєкту Наказу, та їх здатності взаємодіяти між собою.

На сьогодні в Україні функціонує 21 кваліфікований надавач електронних довірчих послуг, з яких 7 фінансуються за рахунок державного бюджету.

З огляду на зазначене реалізація проєкту Наказу потребуватиме додаткових фінансових витрат з державного бюджету для центрального засвідчувального органу, а також 7 кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг.

Зведені фінансово-економічні розрахунки до проєкту Наказу додаються.

6. Прогноз впливу

Реалізація проєкту Наказу справлятиме вплив на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання (кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг).

З огляду на зазначене відповідно до статті 8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» до проєкту Наказу підготовлено аналіз регуляторного впливу.

За предметом правового регулювання проєкт Наказу не матиме впливу на:

- розвиток регіонів;
- ринок праці;
- громадське здоров'я;
- екологію та навколишнє природне середовище.

6¹. Стратегічна екологічна оцінка

На проєкт Наказу не поширюється дія Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

7. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт Наказу підлягає проведенню консультацій з кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг.

Прогноз впливу реалізації акта на ключові інтереси заінтересованих сторін додається.

За предметом правового регулювання проєкт Наказу не стосується:
 питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку;
 соціально-трудової сфери;
 прав осіб з інвалідністю;
 сфери наукової та науково-технічної діяльності.

8. Громадське обговорення

З метою проведення громадського обговорення проєкт Наказу розміщено на офіційних веб-сайтах Міністерства юстиції України та центрального засвідчувального органу.

9. Позиція заінтересованих органів

Проєкт Наказу потребує погодження з Державною регуляторною службою України, Державним агентством з питань електронного урядування України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

10. Правова експертиза

Проєкт Наказу відповідає Конституції України, актам законодавства, що мають вищу юридичну силу, та узгоджується з актами такої ж юридичної сили, не потребує проведення експертизи на відповідність чинним міжнародним договорам України, відповідає вимогам нормопроектувальної техніки, а також за предметом правового регулювання не стосується Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини, крім того, проєкт Наказу не потребує проведення гендерно-правової експертизи.

11. Запобігання дискримінації

У проєкті Наказу відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.
 Проєкт Наказу не потребує проведення громадської антидискримінаційної експертизи.

11¹. Відповідність принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Проєкт Наказу не містить положень, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

12. Запобігання корупції

У проєкті Наказу відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

Проект Наказу не потребує проведення громадської антикорупційної експертизи.

13. Прогноз результатів

Прийняття проєкту Наказу забезпечить унормування застосування кваліфікованими надавачами електронних довірчих послуг стандартів під час надання кваліфікованих електронних довірчих послуг з метою забезпечення інтероперабельності (в тому числі транскордонної) та технологічної нейтральності національних технічних рішень, а також недопущення їх дискримінації.

**Директор Департаменту
приватного права**

Олена ФЕРЕНС

«__» _____ 2019 року